

แนวทางการออกแบบรีสอร์ทที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

The Design Guideline for Ecological Friendly Resorts

วิเชียร เจนตระกูลโรจน์ (Vichien Jentrakulroj)^{*}

อนุชา แพ่งเกษร (Anucha Pangkesorn)^{**}

อัฐมา บุญपालิต (Attama Boonpalit)^{**}

บทคัดย่อ

จังหวัดกาญจนบุรีมีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงหลายแห่ง ทำให้การท่องเที่ยวที่เติบโตอย่างมากจึงอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้ การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการเข้าพักรีสอร์ทที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเสนอแนวทางการออกแบบอาคาร การบริการ และกิจกรรมสำหรับรีสอร์ทที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 3 คน และใช้แบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวจำนวน 400 คน ที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าทั้งผู้ให้ข้อมูลหลักและนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการออกแบบรีสอร์ทที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการออกแบบที่กลมกลืนกับธรรมชาติ มีระบบกักน้ำเสียและขยะโดยวิธีผสมผสานกับธรรมชาติ ลดการใช้น้ำและพลังงาน โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวต้องการมีส่วนร่วมในการลดใช้พลังงานและร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น เดินป่า ปลูกป่า ใช้จักรยานในการเดินทาง

คำสำคัญ: รีสอร์ทที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ลดการใช้พลังงาน

^{*} นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชานวัตกรรมการออกแบบและการจัดการโรงแรมและอสังหาริมทรัพย์ มหาวิทยาลัยศิลปกร,
vichien@srifabakery.co.th

^{**} อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยศิลปกร

Abstract

Because of the variety of tourism destinations, Kanchanaburi has potential in tourism development. Therefore, the highly growing in tourists' number may cause negative impacts to the natural environment. This study aimed to investigate tourists' behaviors and needs toward ecological friendly resort and propose a design guideline for ecological friendly resorts. Data was collected using in-depth interview to three key informants and questionnaire to tourists (n=400) visiting Ampure Srisawat, Kanchanaburi. It was found that both key informants and tourists paying attention to the design of ecological friendly resort in terms of building design that get along in nature; drain water and garbage system integrating with nature; reduce the usage of water and energy. Especially, tourists, they would like to involve in reduce the usage of energy and involve in environmental conservation through activities such as hiking, planting and bicycling.

Key words: ecological friendly resort, environmental conservation, reduce energy usage

1.บทนำ

จังหวัดกาญจนบุรีมีศักยภาพทางการท่องเที่ยวเนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ (พิชชานันท์ ฐิติภัทรภรณ์ และณัฐพันธ์ เฝ้าพันธ์, 2559) และอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร จากข้อมูลทางสถิติของกรมการท่องเที่ยวปี ในปี พ.ศ. 2559 ระบุว่า จังหวัดกาญจนบุรีมีนักท่องเที่ยวสูงสุดในภาคตะวันตก โดยมีนักท่องเที่ยวมาเยือน จำนวนรวม 1,691,240 คน เป็นนักท่องเที่ยวไทย 1,571,760 คนและเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ 119, 480 คน เพิ่มจากปี พ.ศ. 2558 ร้อยละ 6.56 มีอัตราเข้าพักเฉลี่ย 2.42 คืน และเป็นนักท่องเที่ยวที่ได้พักค้าง จำนวน 829,660 คน หรือประมาณร้อยละ 49 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด ทำให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวประมาณ 5,385.88 ล้านบาท (กรมการท่องเที่ยว, 2560) ซึ่งส่งผลให้ธุรกิจด้านที่พักมีการเติบโตขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น

นอกจากจะมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายแล้วจังหวัดกาญจนบุรียังตั้งอยู่ในแนวระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันตก (Southern Economic Corridor) ที่เชื่อมโยงกับโครงการทำเรื่อน้ำลิกทวาย ประกอบกับนโยบายภาครัฐในการเร่งส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน จึงทำให้ธุรกิจโรงแรมที่พักในจังหวัดกาญจนบุรี โดยเฉพาะในเขตอำเภอเมืองมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับมาก ทั้งการเตรียมความพร้อมในด้านความเป็นสากล ด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและด้านการประกอบธุรกิจ (พิชชานันท์ ฐิติภัทรภรณ์ และ ณัฐพันธ์ เฝ้าพันธ์, 2559) อย่างไรก็ตามเมื่อมีจำนวนที่พักเพิ่มมากขึ้น ธุรกิจต้องสร้างความแตกต่าง เพื่อให้เกิดข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน (Competitive Advantage) ทั้งด้านอัตลักษณ์และบริการ ที่สร้างความรู้สึกในการพักที่แตกต่าง เพื่อให้เป็นจุดดึงดูดความสนใจแก่กลุ่มเป้าหมาย จากการศึกษาในประเด็น

การเลือกเข้าพักรีสอร์ทในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากที่สุดต่อการเข้าพักรีสอร์ทที่มีบรรยากาศเงียบสงบเหมาะแก่การพักผ่อน (กฤษณี กาญจนอินทัย, 2554)

ปัจจุบันความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเป็นประเด็นสำคัญที่ทั่วโลกต่างให้ความสนใจ ความยั่งยืนของการท่องเที่ยวครอบคลุมถึงความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของจุดหมายปลายทางทางการท่องเที่ยว (Horwath HTL, 2016) จึงได้เกิดการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ ที่มีส่วนช่วยให้นักท่องเที่ยวสร้างแนวคิดใหม่ในการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นแนวความคิดหรือรูปแบบที่สอดคล้องหรือเกี่ยวข้องกันอยู่ไม่ว่าจะเลือกในเรื่องของสถานที่ท่องเที่ยว ประเภทของที่พักรวมถึงการจัดการและการควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการท่องเที่ยว การวางแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวนอกจากจะต้องให้ความสำคัญกับผลกระทบต่อสภาพดั้งเดิมและเอกลักษณ์ของพื้นที่แล้ว ยังจะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยงานในพื้นที่นั้นๆ อีกด้วย (ณัฐภณ ใจแสน, 2558:34)

อำเภอศรีสวัสดิ์ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอเมืองกาญจนบุรี มีพื้นที่ 3,295.9 ตารางกิโลเมตร ประชากร 26,579 คน (ข้อมูลปี 2559 จากวิกิพีเดีย, 2560) เป็นที่ตั้งของเขื่อนศรีนครินทร์ ซึ่งมีระยะทาง 210 กิโลเมตรจากกรุงเทพมหานคร สถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ที่พักบริเวณเขื่อนศรีนครินทร์ที่เป็นที่นิยมมี 9 แห่งและมีลักษณะเป็นรีสอร์ตแบบแพ ซึ่งเปราะบางต่อการทำลายสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เมื่อความต้องการที่พักของผู้มาเยือนจังหวัดกาญจนบุรีมีเพิ่มขึ้น อำเภอศรีสวัสดิ์จึงเป็นจุดหมายปลายทางที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวอำเภอหนึ่งในจังหวัดกาญจนบุรี อย่างไรก็ตามรีสอร์ตที่มีอยู่แล้วหรือที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต ควรต้องคำนึงถึงการสร้างอัตลักษณ์โดยเน้นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นแนวโน้มที่นักท่องเที่ยวทั่วโลกใส่ใจและต้องการเป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมผ่านกิจกรรมท่องเที่ยวที่ตนเองเลือก การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเสนอแนวทางการออกแบบและการให้บริการรีสอร์ตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

1.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในธุรกิจโรงแรม

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่มนุษย์ได้นำมาใช้ในการดำรงชีวิตและแสวงหาความสะดวกสบาย ส่งผลให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและปัญหามลพิษตามมา สถานการณ์สิ่งแวดล้อมในช่วงหลายปีที่ผ่านมาได้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางลบมากขึ้นอย่างชัดเจน จึงได้มีผู้ให้ความหมายของการจัดการสิ่งแวดล้อมไว้อย่างหลากหลาย

โสภารัตน์ จารุสมบัติ (2547) กล่าวว่าไว้ว่า การจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง ขบวนการดำเนินการอย่างมีระบบในการใช้ทรัพยากร ธรรมชาติสนองความต้องการของมนุษย์ โดยไม่มีผลกระทบต่อระบบสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อการมีใช้ในอนาคตตลอดไป การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นกระบวนการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบโดยการวางแผน ดำเนินงาน ติดตามประเมินผลและปรับปรุง แก้ไขพัฒนาให้ดีขึ้น ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงการใช้อย่างประหยัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อมนุษย์และธรรมชาติให้มากที่สุด (วินัย วีระวัฒนานนท์, 2556) ซึ่งสอดคล้องกับ เฉลิมศักดิ์ วานิชสมบัติ (2529) ที่ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมคือ กระบวนการจัดการแผนงานหรือกิจกรรมในการจัดสรรการใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อตอบสนองความต้องการระดับต่างๆของมนุษย์ และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนา คือ คุณภาพ

สิ่งแวดล้อม สังคม และเสถียรภาพทางเศรษฐกิจโดยหลักการใช้ทรัพยากรที่ประหยัดยั่งยืนและก่อให้เกิดผลเสียหายน้อยที่สุด

ธุรกิจโรงแรมนั้นเป็นธุรกิจหลักที่มีบทบาทที่สำคัญต่อภาคการท่องเที่ยวที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว โดยไม่มีการวางแผนและไม่มีการควบคุม ทำให้มีผลกระทบต่อความเสื่อมสภาพของสิ่งแวดล้อม เป็นผลมาจากลักษณะเฉพาะในการดำเนินงานและการให้บริการของธุรกิจโรงแรมที่มีการใช้พลังงาน น้ำ และทรัพยากรเป็นจำนวนมาก (Robinot & Giannelloni, 2010) จึงทำให้ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของธุรกิจโรงแรมมีมากกว่าผลกระทบที่เกิดจากธุรกิจอื่น ๆ ที่มีขนาดเท่ากัน (Rada, 1996)

ธุรกิจรูปแบบรีสอร์ทเชิงอนุรักษ์นั้นเป็นการดำเนินธุรกิจอย่างเรียบง่าย โดยสร้างผลกระทบ หรือมลพิษต่อธรรมชาติให้น้อยที่สุด เพื่อให้ธรรมชาติยังคงมีความอุดมสมบูรณ์ และผู้บริโภค ได้สัมผัสใกล้ชิดกับธรรมชาติ โดยการดำเนินธุรกิจนอกจากการดูแลรักษาฟื้นฟูธรรมชาติ รีสอร์ทเชิงอนุรักษ์สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและต่อโครงการ เนื่องจากธุรกิจประเภทรีสอร์ทมีทั้งคู่แข่งรายเก่าเป็นจำนวนมากและมีคู่แข่งรายใหม่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ณัฐฐาน ใจแสน, 2558)

นอกจากนั้นธุรกิจยังต้องคำนึงถึง ความรับผิดชอบต่อสังคมให้มากขึ้น โดยที่ผ่านมามีงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาของโรงแรมที่มีกิจกรรมรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเป็นการศึกษาโรงแรม ในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งได้ให้ความหมายของกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงแรม ว่า บรรษัทภิบาล (CSR: Corporate Social Responsibility) หมายถึง การดำเนินกิจกรรมภายในและภายนอกองค์กร ที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมทั้งในระดับใกล้และไกล คำนึงถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรหรือทรัพยากรจากสภาพแวดล้อมภายนอก ธุรกิจต้องดำรงอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข ธุรกิจต้องผานความห่วงใยต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมไว้ในกระบวนการดำเนิน การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้เสียภายใต้พื้นฐานการกระทำด้วยความสมัครใจ รวมถึงเป็นการส่งเสริมความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่องค์กรด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (ระชานนท์ ทวีผล, 2558) ซึ่งตรงกับแนวคิดของ Hawkins และ Bohdanowicz (2011) ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าอุตสาหกรรมการบริการควรทำธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากมีส่วนในการปกป้องสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมเศรษฐกิจของคนในท้องถิ่นและควรเป็นผู้นำในการพัฒนาธุรกิจไปสู่ความยั่งยืน

1.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการออกแบบรีสอร์ทที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อ้างถึงในปริญญ์ ชินโชติและธีระวัฒน์ จันทิก, 2559) ได้เล็งเห็นความสำคัญ ที่จะมีส่วนช่วยส่งเสริมคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว จึงได้มีโครงการจัดทำคู่มือการพัฒนาและออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้น โดยศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นผู้ดำเนินการศึกษา ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบที่พักในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ ภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืนมีกลุ่มนักวิชาการและผู้ประกอบการวิชาชีพด้านการวางแผนและออกแบบตลอดจนองค์กรและสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น The World Congress of The International Council on Environmental Design (ICED) (Lutz, Sanderson, & Scherbov, 2004) และองค์กรอื่น ๆ ได้ร่วมกันกำหนดหลักการที่สำคัญ ในการออกแบบเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนี้

- 1) ให้ความสำคัญ กับคุณค่าสิทธิของมนุษย์และธรรมชาติ อย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้องค์ประกอบของทั้งสองส่วนร่วมกันอย่างเกื้อกูล และสามารถคงไว้ซึ่งความหลากหลายของกันและกันอย่างยั่งยืน
- 2) ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงภายในองค์ประกอบทุกส่วนของระบบธรรมชาติ และผลกระทบจากการออกแบบต่อองค์ประกอบแต่ละส่วนทุกระดับ
- 3) การออกแบบก่อสร้างต้องเคารพในความเป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่น/สิ่งที่มีคุณค่าทางจิตใจกับ วัตถุและพิจารณาองค์ประกอบทุกส่วนทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมภายในชุมชน/สังคมที่เกี่ยวข้อง กับงานออกแบบ
- 4) คำนึงถึงผลทั้งทางตรงและทางอ้อมของการพัฒนาอันเป็นผลมาจากการออกแบบต่อความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์และระบบธรรมชาติ
- 5) สร้างสรรค์สิ่งที่มีคุณค่าในระยะยาว ไม่สร้างปัญหาหรือผลกระทบในการบำรุงรักษาการบริหารจัดการ ตลอดจนปัญหาด้านความปลอดภัย ให้กับคนรุ่นหลังต้องรับผิดชอบดูแล
- 6) สนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรในการพัฒนาอย่างคุ้มค่าและไม่มีของเสีย
- 7) ออกแบบเพื่อให้มีการใช้พลังงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า เช่นการออกแบบอาคารโดยใช้วัสดุโปร่งแสงประกอบเพื่อลดการใช้แสงสว่างจากไฟฟ้า ควรมีช่องทางให้ลมพัดผ่านเพื่อลดการใช้ เครื่องปรับอากาศ เป็นต้น
- 8) ตระหนักเสมอว่าไม่มีสิ่งใดที่สร้างขึ้นโดยมนุษย์จะคงอยู่อย่างยั่งยืน และการออกแบบไม่สามารถแก้ไขปัญหามิในทุกๆเรื่อง ดังนั้น จึงไม่ควรที่จะออกแบบเพื่อที่จะเอาชนะ และ/หรือควบคุมธรรมชาติหากแต่ควรปล่อยให้ธรรมชาติเป็นแม่แบบหรือผู้ชี้นำการออกแบบ

1.3. สรุปแผนและนโยบายจังหวัดในการพัฒนาการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี ได้กำหนดวิสัยทัศน์ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ.2559 “เมืองแห่งการท่องเที่ยว ศูนย์กลางการค้าภาคตะวันตกสู่สากล สังคมอยู่เย็นเป็นสุข” และได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ไว้ดังนี้(กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี, 2557)

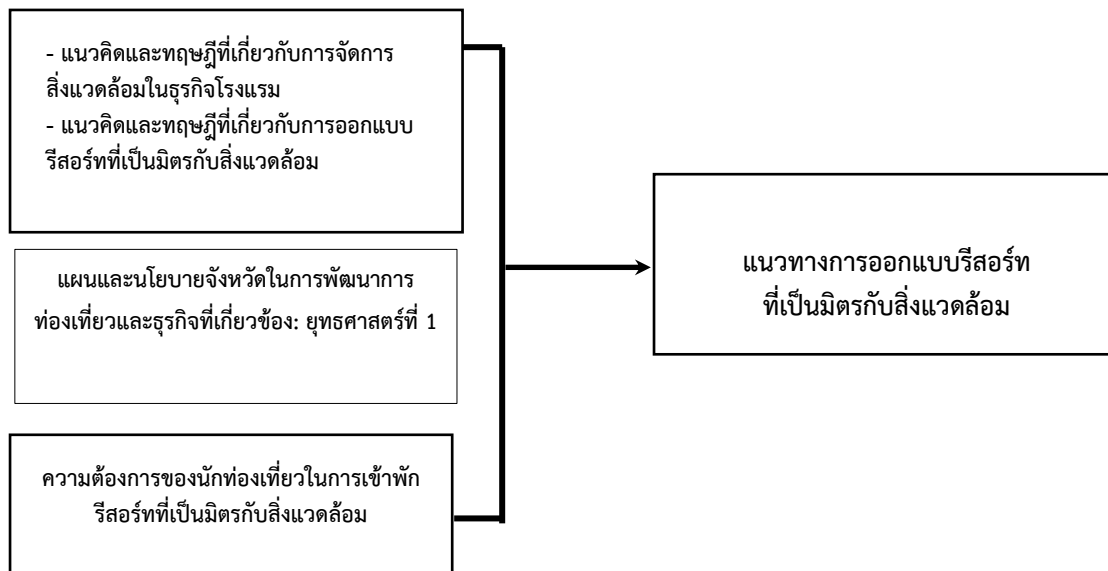
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและวิถีวัฒนธรรมชุมชนอย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม โบราณสถานต่างๆ และวิถีวัฒนธรรมชุมชน
- แหล่งและการบริการการท่องเที่ยวได้มาตรฐานสากล
- มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา

- พัฒนา ยกระดับ แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพให้ได้มาตรฐานสากล
- ปรับปรุงการบริการและสาธารณูปโภคพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยว
- ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มผ่านเรื่องราวด้านการท่องเที่ยว
- ส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนด้านการอนุรักษ์และพัฒนาการท่องเที่ยว

จากการทบทวนวรรณกรรมทำให้ได้ตัวแปรและการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ดังกรอบแนวคิดใน ภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.4 ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการเข้าพักรีสอร์ทที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- 2) เพื่อเสนอแนวทางการออกแบบอาคาร การบริการ และกิจกรรมสำหรับรีสอร์ทที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

2. การดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการศึกษาเรื่องแนวทางการออกแบบรีสอร์ทที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีดังนี้

2.1 ด้านพื้นที่

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวในอำเภอศรีสวัสดิ์ คือ เขื่อนศรีนครินทร์ น้ำตกห้วยขมิ้น อุทยานแห่งชาติเอราวัณ และอุทยานแห่งชาติเฉลิมรัตนโกสินทร์

2.2 ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.2.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก และประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้บริหารหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการออกแบบอาคาร การบริการและการจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2. กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอศรีสวัสดิ์

2.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้บริหารหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการออกแบบอาคาร การบริการและการจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่ยินดีให้ข้อมูล จำนวน 3 คน

2. นักท่องเที่ยวที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป เนื่องจากเป็น กลุ่มตัวอย่างที่บรรลุนิติภาวะและมีวุฒิอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวได้ด้วยตนเอง เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่เดินทางมาเที่ยวอำเภอศรีสวัสดิ์ ในการศึกษาครั้งนี้จึงได้กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จากตารางของ Krejcie and Morgan (1970) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจะเท่ากับ 384 คน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ในการดำเนินการเก็บข้อมูลจากใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) จากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเขื่อนศรีนครินทร์จำนวน 100 คน น้ำตกห้วยขมิ้นจำนวน 100 คน อุทยานแห่งชาติเอราวัณจำนวน 100 คน และอุทยานแห่งชาติเฉลิมรัตนโกสินทร์ จำนวน 100 คน

2.3 ด้านเนื้อหาของการวิจัย

ศึกษาข้อพฤติกรรมความต้องการของนักท่องเที่ยวในการเข้าพักรีสอร์ทที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมโดยศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิ

2.3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีผู้ศึกษาและเก็บข้อมูลไว้แล้วเช่น ตำราและเอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ รายงานการวิจัย ข้อมูลด้านสถิติ คั่นคว้าจากวารสาร เอกสาร หนังสือจากห้องสมุดต่างๆ รวมทั้งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3.2 ข้อมูลปฐมภูมิ ศึกษาจากการใช้ การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักและใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างคือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ เขื่อนศรีนครินทร์ น้ำตกห้วยขมิ้น อุทยานแห่งชาติเอราวัณ และอุทยานแห่งชาติเฉลิมรัตนโกสินทร์ เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและความต้องการในเรื่องความเป็นมิตรของรีสอร์ทจาก การนำเสนอลักษณะทางกายภาพ การบริการและกิจกรรม และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพลังงาน

3. สรุปผลการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยสรุปได้ดังนี้

3.1 สรุปผลจากการสัมภาษณ์

ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นตรงกันว่ารีสอร์ทที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นที่พักที่ได้รับการตอบรับดีมาจากแขกที่มาเข้าพักโดยเฉพาะแขกชาวต่างชาติ มีแขกที่เป็นลูกค้าประจำจำนวนมาก และได้รับการรีวิวที่ดีแนวคิดเรื่องการประหยัดพลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อมได้รับการตอบรับจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดีและกำลังเป็นที่นิยมมากขึ้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ตระหนักเรื่องของการอนุรักษ์ธรรมชาติ ธรรมชาติในเรื่องของภาวะโลกร้อนทำให้เกิดทัศนคติการใช้บริการรีสอร์ทที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รีสอร์ทที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีความยั่งยืนในการประกอบธุรกิจและการอยู่ร่วมกับชุมชนโดยเอื้อประโยชน์ต่อกัน มีความยั่งยืนในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ

3.2 สรุปผลที่ได้จากการสอบถามนักท่องเที่ยว

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงร้อยละ 57.5 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 42.5 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.25 เป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 42.5 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001 – 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.5 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลางคิดเป็นร้อยละ 48.0 มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 22.5

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัวคิดเป็นร้อยละ 53.5 ระยะเวลาในการท่องเที่ยวครั้งนี้ 1-2 วันคิดเป็นร้อยละ 52.5 ลักษณะการท่องเที่ยวเป็นการเดินทางท่องเที่ยวพร้อมครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 36.75 ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวครั้งนี้มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการท่องเที่ยวครั้งนี้ต่อคนเป็นเงิน 4,001-6,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 22.75 ถ้ามีการพักค้างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะเลือกพักรีสอร์ทที่ใกล้ชิดธรรมชาติคิดเป็นร้อยละ 53. สำหรับค่าที่พักที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ยินดีจะจ่ายอยู่ที่ 1,001-2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 44.7

ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อรีสอร์ทที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการต่อการนำเสนอลักษณะทางกายภาพของรีสอร์ทที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแยกเป็นรายด้านดังนี้ ด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการมากที่สุด ได้แก่ มีการจัดวางภูมิทัศน์สถานที่ใกล้ชิดธรรมชาติ (ร้อยละ 54.25) มีการออกแบบเข้ากับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ (ร้อยละ 52.0) ห้องพักรับมีระบบถ่ายเทอากาศที่ดีช่วยลดการใช้พลังงาน (ร้อยละ 51.5) และใช้วัสดุธรรมชาติในการก่อสร้าง/ตกแต่ง (ร้อยละ 51.5) ส่วนลักษณะทางกายภาพที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการในระดับมากที่สุดและมากเท่ากัน ได้แก่ ใช้เทคโนโลยีช่วยในการประหยัดพลังงานแบบอัตโนมัติ เช่น ปิดไฟ ปิดแอร์ เมื่อไม่มีคนอยู่ในห้อง (ร้อยละ 43.25) ส่วนลักษณะทางกายภาพที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการในระดับมาก ได้แก่ รีสอร์ทมีการใช้พลังงานทางเลือก เช่น โซลาร์เซลล์ กังหันลม (ร้อยละ 59.25) และรีสอร์ทมีระบบบำบัดน้ำเสียโดยวิธีธรรมชาติและนำมาใช้หมุนเวียนทางการเกษตร (ร้อยละ 58.75)

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการต่อบริการและกิจกรรมของรีสอร์ทที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแยกเป็นรายด้านดังนี้ ด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการมากที่สุด ได้แก่ จัดให้ทำกิจกรรมร่วมกับท้องถิ่น เช่น ปลูกป่า สร้างฝายน้ำล้น (ร้อยละ 54.25) ให้บริการอาหารที่ประกอบจากพืชผักอินทรีย์ที่ปลูกเอง (ร้อยละ 53.75) จัดให้ร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณี (ร้อยละ 46.0) และมีสถานที่ให้พักผ่อนอย่างเป็นส่วนตัว(ร้อยละ 44.0) มีพื้นที่ให้ทำกิจกรรมที่ต้องการ เช่น ปลูกผัก เก็บผลไม้ ปิกนิกมากที่สุดและมากเท่ากัน ได้แก่ มีกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น มีจักรยานให้ขี่ มีเรือให้พาย ดูนก เดินป่า (ร้อยละ 43.25) ส่วนบริการและกิจกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการในระดับมาก ได้แก่ มีพื้นที่ให้ทำกิจกรรมที่ต้องการ เช่น ปลูกผัก เก็บผลไม้ ปิกนิก (ร้อยละ 34.5)

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการมีส่วนร่วมกับรีสอร์ทในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแยกเป็นด้านต่างๆ ได้ดังนี้ สิ่งที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการเข้าร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับมากที่สุด ได้แก่ รีสอร์ทจัดถังขยะช่วยให้สามารถแยกขยะด้วยตนเอง (ร้อยละ 37.75) และเปลี่ยนผ้าปูที่นอนทุก 3 วัน (ร้อยละ 37.0)

สิ่งที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการเข้าร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับมาก ได้แก่ เปลี่ยนผ้าเช็ดตัวทุก 3 วัน (ร้อยละ 35.75) สามารถเดินทางภายในรีสอร์ทโดยไม่ใช้พาหนะในระยะทางไม่เกิน 1 กม. (ร้อยละ 36.0) และไม่ใช่เครื่องปรับอากาศเมื่ออุณหภูมิต่ำกว่าหรือเท่ากับ 25 องศา (ร้อยละ 34.25)

4. อภิปรายผลและเสนอแนวทางการออกแบบรีสอร์ทที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

จากการนำแนวคิดทฤษฎีและผลการวิจัยมาบูรณาการ ได้แนวทางการออกแบบรีสอร์ทที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมดังนี้

4.1 การจัดแบ่งพื้นที่ของรีสอร์ท

มีการจัดแบ่งพื้นที่ให้มีส่วนของที่พัก ส่วนบริการของโรงแรม พื้นที่กิจกรรมของผู้เข้าพัก พื้นที่ธรรมชาติ สวนพฤกษศาสตร์และอแกนิคฟาร์ม และส่วนสนับสนุน ได้แก่ พนักงานและอุปกรณ์รวมถึง ที่จอดรถ ส่วนของที่พัก จะมีพื้นที่ประมาณ 1 ใน 4 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยจะมีลักษณะเป็นแพ และเต็นท์อย่างละ 15 ห้อง อยู่ห่างจากกัน ให้ผู้เข้าพักมีความรู้สึกเป็นอิสระและมีความเป็นส่วนตัว ส่วนพื้นที่ธรรมชาติ สวนพฤกษศาสตร์และอแกนิคฟาร์ม จะมีพื้นที่ประมาณ 1 ใน 3 ของพื้นที่ทั้งหมด เปิดโอกาสให้ผู้เข้าพักทำกิจกรรมที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ซึ่งสามารถขยายเวลาการเข้าพักของแขกได้

ส่วนบริการของโรงแรม พื้นที่กิจกรรมของผู้เข้าพัก รวมกันมีพื้นที่ประมาณ 1 ใน 4 ของพื้นที่ทั้งหมด ให้บริการที่จำเป็นแก่แขก ได้แก่ บริการอาหารและเครื่องดื่ม สระว่ายน้ำ Club House พื้นที่จัดกิจกรรมในร่ม เช่น ประชุมสัมมนา จัดเลี้ยง ส่วนสนับสนุน พนักงานและอุปกรณ์ รวมถึงที่จอดรถ (สีขาว) รวมกันมีพื้นที่ประมาณ 1 ใน 4 ของพื้นที่ทั้งหมด อาจเรียกว่าเป็นส่วนหลังบ้าน ที่คอยดูแลให้บริการและกิจกรรมในรีสอร์ทดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ซึ่งการจัดแบ่งพื้นที่นี้เป็นไปตามความต้องการของนักท่องเที่ยว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณิกานูจอนอินทัย (2554) ที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากที่สุดต่อการเข้าพักรีสอร์ทที่มีบรรยากาศเงียบสงบ เหมาะแก่การพักผ่อน และ การออกแบบโรงแรมรีสอร์ทโดยพื้นฐานจะต้องมุ่งเน้นการเข้าถึงผู้ใช้บริการเป็นหลัก โดยต้องมีการออกแบบพื้นที่เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ด้วยการให้บริการ และพื้นที่ใช้สอยที่มีความเหมาะสม (Kerr Forster Associates, 1993) โดยแนวคิดการสร้างปฏิสัมพันธ์ภายในโรงแรมรีสอร์ทที่มีพื้นที่ใช้งานลักษณะกระจายตัวแยกจากกันเป็นกลุ่มก้อน ตามลักษณะทำเลที่ตั้งไว้ว่า ควรมีการจัดการพื้นที่ภายในโครงการส่งเสริมการให้บริการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้การจัดวางผังและพื้นที่ควรให้สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศ และส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้นกับชุมชนโดยรอบ (Anuntaprayoon & Homsettee, 2017)

4.2 การออกแบบภูมิทัศน์

การออกแบบภูมิทัศน์ให้กลมกลืนกับสภาพโดยรอบโดยใช้ Hardscape และ Softscape โดยคำนึงถึงการระบายน้ำผิวดินให้มีประสิทธิภาพ การวางผังต้นไม้โดยคงต้นไม้เดิมตามธรรมชาติที่มีขนาดใหญ่ไว้ และใช้พันธุ์ไม้พื้นถิ่นตกแต่ง เพื่ออนุรักษ์พันธุ์ไม้และเป็นแหล่งเรียนรู้ รวมถึงต้นไม้ยังให้ร่มเงาการจัดวางผังจึงต้องมีการกำหนดตำแหน่งต่างๆให้สอดคล้องกับทิศทางของแสงแดดและร่มเงาด้วย

4.3 การออกแบบสถาปัตยกรรมของรีสอร์ทที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เน้นการออกแบบโดยใช้องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่เรียบง่าย กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมเดิม และเน้นวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นเป็นหลักเพื่อสะดวกในการซ่อมบำรุง ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้บริหารรีสอร์ทที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับแนวคิดของ Ortiz และคณะ (2009) ที่ว่า การสร้างอาคารต้องคำนึงถึงวัฏจักรของอาคาร ต้องมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ผสานความต้องการของมนุษย์เข้ากับธรรมชาติได้อย่างกลมกลืน ไซทรียาการอยางมีประสิทธิภาพและสร้างผลกระทบน้อยที่สุด

4.4 การวางผังอาคาร

การวางผังอาคารในทิศทางที่เหมาะสมกับทิศทางลม เพื่อให้ลมธรรมชาติพัดผ่านภายในอาคาร พัดพาความชื้น ทำให้ผู้พักอาศัยรู้สึกปลอดโปร่งสบาย ทั้งยังช่วยประหยัดพลังงานจากการใช้พัดลมหรือเครื่องปรับอากาศ ตรงกับการออกแบบที่ผู้ให้ข้อมูลหลักได้กล่าวไว้ รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิดการออกแบบที่พักของ Plunkett (Eco beach. Western Australia) ว่าควรมีช่องทางให้ลมพัดผ่านเพื่อลดการใช้เครื่องปรับอากาศ และมีการหมุนเวียนพลังงานกลับมาใช้ใหม่

4.5 การออกแบบเพื่อการประหยัดพลังงาน

นอกจากการออกแบบอาคารให้มีแสงธรรมชาติส่องเข้ามาได้แล้ว การใช้อุปกรณ์ประหยัดไฟ และติดตั้งอุปกรณ์ปิดเปิดไฟอัตโนมัติในพื้นที่และระยะเวลาที่เหมาะสมจะช่วยลดการใช้พลังงานได้อีกทางหนึ่ง เช่น การใช้หลอด LED ที่ประหยัดพลังงานและให้แสงสว่างสูง การใช้แหล่งกำเนิดไฟฟ้าทางเลือก เช่น กังหันลม หรือ โซลาร์เซลล์ (ภาพที่ 12) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Plunkett (Eco beach. Western Australia) ที่เห็นว่าควรกำหนดแผนการลดการสิ้นเปลืองจากการใช้พลังงาน ออกแบบอาคารเพื่อการประหยัด พลังงาน เช่น การออกแบบอาคารโดยใช้วัสดุโปร่งแสงประกอบเพื่อลดการใช้แสงสว่างจากไฟฟ้า และกำหนดมาตรการการประหยัดพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

4.6 การตกแต่งภายใน

การตกแต่งภายในเลือกใช้วัสดุธรรมชาติที่หาได้ในท้องถิ่นหรือบริเวณใกล้เคียงที่คงทน ใช้เฟอร์นิเจอร์รูปแบบเรียบง่าย ผ้าที่ใช้เป็นผ้าทอที่ผลิตในท้องถิ่นเป็นการสร้างงานและกระจายรายได้แก่ชุมชน ทำให้สามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างยั่งยืน ตรงกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก

4.7 การออกแบบระบบหมุนเวียนน้ำใช้และการกักน้ำเสีย

ออกแบบองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมให้สามารถกักเก็บน้ำจากธรรมชาติมาใช้ในรีสอร์ทและน่าน้ำที่ใช้แล้วมาผ่านการบำบัดที่มีประสิทธิภาพ และนำกลับมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร รวมถึงเลือกใช้อุปกรณ์ประหยัดน้ำ ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก และเป็นไปตามมาตรฐานการบำบัดน้ำเสียของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับที่พักแบบแพติดตั้งระบบบำบัดสิ่งปฏิกูลแบบ Septic Tank ติดตั้งใต้แพทุกหลัง เพื่อป้องกันการปล่อยสิ่งปฏิกูลลงแม่น้ำ

นอกจากการออกแบบรีสอร์ทที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมดังกล่าวแล้ว เพื่อให้ผู้เข้าพักได้มีส่วนร่วมในการประหยัดน้ำและพลังงาน ทางรีสอร์ทจะจัดกิจกรรมต่างๆทั้งกิจกรรมภายในรีสอร์ท เช่น รมรณรงค์การประหยัดไฟด้วยการคืนกำไรแก่แขก ใช้การเดินหรือขี่จักรยานในการเดินทางระยะใกล้ ไม่ใช้พลาสติกและโฟมในรีสอร์ท จัดถังขยะให้แขกสามารถแยกขยะได้ด้วยตนเอง จัดเมนูอาหารจากพืชผักสวนครัว รวมถึงจัดกิจกรรมที่ให้แขกได้

มีส่วนร่วมทั้งท้องถิ่นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวิถีชีวิต เช่น ปลูกป่า จัดทำฝายน้ำ ตักบาตรในตอนเช้าร่วมงานบุญตามประเพณี เป็นต้น

นอกจากการให้แขกมีส่วนร่วมในการประหยัดพลังงานและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแล้ว การอยู่ร่วมกับชุมชนและส่งเสริมสภาพแวดล้อมของชุมชนให้ดีขึ้นทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นหลักสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้รีสอร์ทสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยั่งยืนอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมการท่องเที่ยว. (2560). สถิตินักท่องเที่ยวปี พ.ศ.2559. Retrieved from
- กฤษฎี กาญจนอนันท์. (2554). พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกใช้บริการรีสอร์ทในจังหวัดกาญจนบุรี. (ปริญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี. (2557). ข้อมูลทั่วไปจังหวัดกาญจนบุรี.
- เฉลิมศักดิ์ วานิชสมบัติ. (2529). การวางแผนและการจัดการสิ่งแวดล้อม. สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ.
- ณัฐภณ ใจแสน. (2558). โครงการจัดตั้งรีสอร์ทเชิงอนุรักษ์ *The Villa Kanchanaburi*. (นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ปิรันธ ชินโชติและธีระวัฒน์ จันทิก. (2559). รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง. *Veridian E-journal*, 1(มกราคม - เมษายน), 250-268.
- พิชานันท์ ฐิติภัทราภรณ์ และณัฐพันธ์ เผ่าพันธ์. (2559). การศึกษาความพร้อมของธุรกิจโรงแรมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรีกาญจนบุรี. วารสารวิชาการการตลาดและการจัดการ, ปีที่ 3, ฉบับที่ 1(มกราคม – มิถุนายน), 71-85.
- ระชานนท์ ทวีผล. (2558). การให้ความหมายและรูปแบบกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม ของโรงแรมในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วารสารการจัดการธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, 24-37.
- วินัย วีระพัฒนานนท์. (2556). การ พัฒนา เกณฑ์ ประกัน ความ เสี่ยง ต่อ ฐาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อ การ พัฒนา คุณภาพ ชีวิต เศรษฐกิจ และ สังคม ที่ ยั่งยืน ของ ชุมชน ชนบท.
- โสภารัตน์ จารุสมบัติ. (2547). ญี่ปุ่น กับ ความ ช่วยเหลือ ด้าน การ จัดการ ปัญหา ขยะ และ น้ำ เสีย จากชุมชน ใน กรุงเทพมหานคร. วารสาร ญี่ปุ่น ศึกษา (*Japanese Studies Journal*), 21(1), 57-74.

ภาษาต่างประเทศ

- Anuntaprayoon, V, & Homsettee, O. (2017). The emergence of sustainable design in interior design projects (small hotels). *E-Journal*, 10(4), 44-62.
- Hawkins, Rebecca, & Bohdanowicz, Paulina. (2011). *Responsible hospitality*: Goodfellow Publishers Ltd.
- Horwath HTL. (2016). Tourism Megatrends: 10 Things you need to know about the FutureTourism. Retrieved November 28, 2017, from Horwath HTL: Hotel, Tourism and Leisure
- Kerr Forster Associates, Pannell. (1993). Factors influencing the design of hotels. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 5(2).
- Lutz, Wolfgang, Sanderson, Warren C, & Scherbov, Sergei. (2004). *The end of world population growth in the 21st century: New challenges for human capital formation and sustainable development*: Earthscan.
- Ortiz, Oscar, Castells, Francesc, & Sonnemann, Guido. (2009). Sustainability in the construction industry: A review of recent developments based on LCA. *Construction and Building Materials*, 23(1), 28-39.
- Rada, J. (1996). Designing and building eco-efficient hotels. *Green Hotelier*, 4(September), 10-11.
- Robinot, Elisabeth, & Giannelloni, J-L. (2010). Do hotels' "green" attributes contribute to customer satisfaction? *Journal of Services Marketing*, 24(2), 157-169.